

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Právo na přístup k informacím ve veřejné správě

Veronika Čubová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Veronika Čubová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Právo na přístup k informacím ve veřejné správě

Název anglicky

The right to access information in the public administration

Cíle práce

Úvod do problematiky

Zpracování právní úpravy a ověření její fungování v praxi

Zdroje informací a způsoby jejich získávání

Přístup politických stran k právu na informace

Porušování tohoto práva

Návrh řešení

Metodika

Sběr dat pro teoretickou část práce

Analýza těchto dat

Sběr dat pro praktickou část práce

Zpracování těchto dat

Závěrečné vyhodnocení získaných informací

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

- Bartoň, M., Svoboda projevu a její meze v právu České republiky, Praha: Linde Praha, a.s., 2002
Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V. : Ústavní systém České republiky: základy českého ústavního práva, Praha: Prospektum, 2002
Korbel, F. a kol. : Právo na informace. Praha: LINDE Praha, a.s., 2005
Kužílek, O., Žantovský, M. : Svoboda informací. Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky, Praha: Linde, a.s., 2002
Kužílek, O.: 106 odpovědí na Vaše dotazy. Příručka pro občany o svobodném přístupu k informacím, Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2001
Mates, P.: Ochrana soukromí ve správním právu, Praha: Linde , a.s., 2006
Pavlíček V., a kol. : Ústava a ústavní řád ČR. Sv. 2. Práva a svobody, Praha, Linde a.s. 1999
Pavlíček V., a kol.: Ústava a ústavní řád ČR. Sv. 1. Ústavní systém, Praha: Linde a.s., 1998
Šveska, J., Jehlička, O., Plecity, V., Pavlík, P., Knap, K.: Ochrana osobnosti podle občanského práva, 3. Vydání, Praha: Linde, 1996
-

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

JUDr. Ing. Renata Korcová

Elektronicky schváleno dne 10. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Právo na přístup k informacím ve veřejné správě“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 3. 2015

Poděkování

Děkuji JUDr. Ing. Renatě Korcové za vedení bakalářské práce a Mgr. Bc. Jakubu Michálkovi za rozhovor a poskytnuté podklady.

Právo na přístup k informacím ve veřejné správě

The Right to Access Information in the Public Administration

Souhrn

Tématem předkládané bakalářské práce je právo na přístup k informacím ve veřejné správě. Hlavním cílem práce je zhodnotit kvalitu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (InfZ). Užitá metodologie je postavena na kvalitativním výzkumném designu s použitím polostrukturovaného rozhovoru a analýzy dat. V průběhu výzkumu byla zjištěna řada nedostatků InfZ. Jsou jimi zejména chybějící postihy za nezákonná jednání, absence státní instituce dohlížející na poskytování informací, struktura povinně zveřejňovaných údajů a míra vymahatelnosti práva. Autorka kvalitu zákona v aktuální znění považuje za nedostatečnou, neodpovídající požadavkům veřejnosti. Součástí práce je rozbor návrhů změn zákona. Navrhovanými změnami jsou zejména vznik úřadu pro svobodný přístup k informacím či funkce infokomisaře, transformace struktury povinně zveřejňovaných údajů a zavedení sankcí.

Klíčová slova: informace, právo, zákon, přístup, povinnost, subjekt, orgán, žadatel, sankce

Summary

The title of this Bachelor thesis is „The Right to Access Information in the Public Administration“. Main goal of the thesis is to examine the quality of bill no. 106/1999, about free access to information in public administration. Applied methodology is based on qualitative research design. Most important research techniques are semi-structured interview and document analysis. During the research, set of inadequacies regarding the bill n. 106/1999 Sb., was discovered. The most important inadequacies include absencing system of sanctions, absence of responsible institution guaranteeing the right to information to the public, structure of mandatorily published information and enforceability of law. Author considers examined bill as inadequate and not fulfilling the demands of the public. Part of this thesis examines suggested novelization of the bill towards founding a Department for open access to information or so called Info-commissionaire, transforming the structure of mandatory-published information and implementing the system of sanctions.

Keywords: Information, right, law, access, obligation, subject, authority, applicant, sanctions

Obsah

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	PRÁVNÍ ÚPRAVA PRÁVA NA PŘÍSTUP K INFORMACÍM VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	11
3.1	LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD	11
3.2	ZÁKON Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	12
3.3	NEDOSTATKY ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	24
3.4	PRÁVO NA INFORMACE O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ	26
4	VLASTNÍ ŠETŘENÍ	29
4.1	METODIKA	29
4.2	CHARAKTERISTIKA ČESKÉ KONSOLIDAČNÍ AGENTURY	32
4.3	ROZBOR DOKUMENTŮ	34
4.4	POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR	38
4.5	VÝSTUPY Z ROZHOVORU	43
5	ZHODNOCENÍ	44
6	ZÁVĚR	46
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	48
7.1	SEZNAM TABULEK	51

1 Úvod

Tématem předkládané bakalářské práce je právo na přístup k informacím ve veřejné správě. Právo na informace se postupně stávalo součástí legislativy evropské i angloamerické právní kultury. Například ve Švédsku je zakotveno již od 18. století, ve Spojených státech amerických od roku 1966, ve Francii od 1978, v Kanadě, Austrálii a na Novém Zélandu od roku 1982, na Slovensku od roku 2000, V Anglii až od roku 2004 atd. Právo na informace je tedy jedním z prvků moderních právních řádů vyspělých společností. Pro demokratická zřízení je dostupnost objektivních a relevantních informací důležitým předpokladem pro správné fungování státu i společnosti, neboť ve svém důsledku omezují prostor pro korupční jednání a zneužívání veřejných funkcí. Na území České republiky komplexní právní úprava práva na informace neexistovala až do konce 20. století. Díky změně politické a společenské situaci po roce 1989 se právo na informace dostalo z rozhodnutí Federálního shromáždění do ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky účinného ode dne 8. února 1991. Tento zákon poprvé deklaroval právo veřejnosti na informace, jimiž disponují orgány veřejné moci. V této době však nebyla zpracována žádná prováděcí úprava, která by upravovala postup při poskytování informací, práva a povinnosti tedy existovaly jen latentně. V samostatné České republice byl stejný stav navozen roku 1. 1. 1993. Stalo se tak usnesením České národní rady vyhlášením Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky pod č. 2/1993 Sb.¹ Na konci 90. let 20. století byly přijaty dva informační zákony – zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „InfZ“), účinný od 1. 1. 2000 a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí (dále jen „Zžp“), účinný od 1. 7. 1998. Těmito zákony se práce bude dále zabývat, zejména pak zákonem č. 106/1999 Sb. Tento zákon byl k dnešnímu dni 14x novelizován. Navzdory tomuto legislativnímu úsilí zaznívají z řad odborné veřejnosti názory, že vymahatelnost práva na informace je v současné době značně omezena.

---

¹ KORBEL, František. *Svobodný přístup k informacím podle zákona č. 106/1999 Sb.: vybrané problémy* [online]. Brno, 2005. Dostupné z: <http://stary.otevrete.cz/knihovna/odborna-literatura/>.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem práce je zhodnocení kvality zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Kvalita zákona je hodnocena na případu týkajícího se pohledávek bývalé České konsolidační agentury. Dílčí cíle práce jsou analýza nedostatků InfZ a rozbor navrhovaných změn v předkládaných novelách zákona.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část bude vytvořena pomocí sběru dat a analýzy odborné literatury (např. Svoboda informací od Oldřicha Kužílka a Michaela Žantovského) a právních předpisů (např. zákon č. 106/1999 S., o svobodném přístupu k informacím). Dále bude užitá metoda komparace pro porovnání rozdílů InfZ a Zžp. Praktická část bude vytvořena pomocí kvalitativního výzkumu za užití analytického postupu indukce. Stěžejní užitou metodou bude polostrukturovaný rozhovor s panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem, který ve zkoumaném případě figuruje jako žadatel o informace a zároveň je odborník v oblasti práva na informace. Získané informace z analýzy dokumentů a rozhovoru budou zpracované a následně interpretované (více viz metodika na str. 24)

Pro hodnocení kvality zákona byla zvolena následující kritéria:

- 1) **Struktura povinně zveřejňovaných informací.**
- 2) **Náklady (časové, finanční) na podání žádosti o informace.**
- 3) **Prostor pro obcházení zákona ze strany povinného subjektu.**

3 Právní úprava práva na přístup k informacím ve veřejné správě

3.1 Listina základních práv a svobod

Právo na informace je zařazeno mezi práva politická a je umístěno v druhém oddílu Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina), která je součástí ústavního pořádku České republiky. Garance práva na informace je obsažena především v článku 17 Listiny. Článek 17 Listiny uvádí následující:

„(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu

(3) Cenzura je nepřipustná

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

(5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“²

Právo na informace je chráněno soudní mocí bez ohledu na to, zda existuje prováděcí zákon.³ Jedná se o právo politické. Ze své podstaty má tedy zaručovat informovanost společnosti o politickém dění a veřejných záležitostech. Slouží jako prostředek participace občanů na veřejném životě.

Svobodný přístup k informacím je jednou ze záruk zákonného uplatňování veřejné moci. Je garantován státem a může být omezen pouze na základě zákona.

Článek 17 Listiny stanoví, že každé osobě je zaručeno právo vyjadřovat své názory, svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. (odst. 1, 2). Tyto práva se označují za samovykonatelná,⁴ tj. že jsou přímo proveditelná

---

² Článek 17 USNESENÍ předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky.

³ PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky. Komentář. 2. díl. 2. Aktualizované vydání.*

⁴ MICHÁLEK, Jakub. *Povinné zveřejňování informací* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.pirati.cz/_media/lide/diplomka_michalek.pdf.

i bez dalšího zákonného zakotvení. V Listině je dále přímo uvedené, že Česká republika nepovoluje cenzuru (odst. 3). Čtvrtý odstavec zakotvuje možnost omezení práva na informace. Lze tak učinit, jde-li o opatření nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti, a to pouze na základě zákona v taxativně uvedených případech. „Právo na informace je subjektivním právem každého občana... Odmítnout poskytnutí informace je možné pouze v taxativně stanovených případech“.⁵

Pátý odstavec ukládá povinnost státním orgánům a orgánům územní samosprávy poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti. Podmínky a provedení rovněž stanoví zákon.

Právo na informace je kromě článku 17 obsaženo také v dalších člancích Listiny. Je jím zejména čl. 35 odst. 2. Ten zaručuje právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Tento článek je základem zvláštní úpravy Zžp. V Listině se toto právo objevuje dále jako součást jiných práv (práva zadrženého být seznámen s důvody zadržení § 8 odst. 3 Listiny, svoboda myšlení dle čl. 15 odst. 1 Listiny aj.)⁶

3.2 Zákon č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím

Dne 11. 5. 1999 byl schválen Parlamentem České republiky zákon o svobodném přístupu k informacím (na návrh Senátu ČR z roku 1998), který byl následně dne 8. 6. 1999 vyhlášen ve Sbírce zákonů pod číslem 106/1999 Sb. Účinnosti nabyl dne 1. 1. 2000. Zákon byl již 14krát novelizován.

InfZ upravuje poskytování informací v obecném rozsahu. Ustanovení zvláštních zákonů mají, ve věcech které upravují, přednost před obecnou úpravou InfZ.

InfZ upravuje vztahy mezi zúčastněnými subjekty. Vymezuje základní pojmy, stanovuje okruh povinných subjektů, definuje formy poskytování informací, omezení práva na informace, formu a způsob podání žádosti, postup vyřizování žádosti, ustanovení

---

⁵ KORBEL, František. a kol.: *Právo na informace*, s. 22

⁶ KORBEL, František. *Svobodný přístup k informacím podle zákona č. 106/1999 Sb.: vybrané problémy* [online]. Brno, 2005. Dostupné z: <http://stary.otevrete.cz/knihovna/odborna-literatura/>.

o licenční smlouvě, odvolání či stížnost proti rozhodnutí, oprávnění žádat náhradu, úhradu nákladů, ustanovení o výroční zprávě.⁷

Subjekty mají povinnost poskytnout informace, které mají nebo by mít měly. Informační povinnost se netýká údajů, které subjekt ještě nevytvořil. To znamená, že se nelze dotazovat, jak bude povinný subjekt rozhodovat v budoucnu. Dále se informační povinnost netýká dotazů na názory či na vytváření nových informací a nelze se dožadovat ani informace, jejíž sestavení by vyžadovalo rozsáhlou teoretickou analýzu⁸ „*Zákon se dále nevztahuje na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování.*“⁹

3.2.1 Povinné subjekty

Povinné subjekty jsou podle § 2 InfZ rozděleny do dvou kategorií:

„(1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.

(2) Povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.“¹⁰

První charakterizuje informační povinnost v plném rozsahu. Tyto povinné subjekty jsou vymezeny institucionálně¹¹

Státní orgány zahrnují veškeré orgány moci zákonodárné, výkonné i soudní. Patří sem ústavní orgány (Prezident ČR, Vláda ČR, Parlament ČR, soudy, státní zastupitelství, NKÚ a ČNB); ústřední orgány státní správy (Ministerstva, ČSÚ, Český úřad zeměměřický a katastrální, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Veřejný ochránce práv...); územní orgány státní správy (územní finanční orgány, pracovní, katastrální, matriční, školský a další úřady, státní sociální podpory, vojenské správy...); veřejné

⁷ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁸ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 36

⁹ § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁰ § 2 odst. 1, 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹¹ MICHÁLEK, Jakub. *Povinné zveřejňování informací* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.pirati.cz/_media/lide/diplomka_michalek.pdf.

ozbrojené a neozbrojené sbory (Policie ČR, Správy sboru požární ochrany, vězeňská služba, zpravodajská služba atd.)

Orgány územní samosprávy jsou orgány obcí a krajů (obecní a městský úřad, magistrát statutárního města, Magistrát hlavního města Prahy, krajský úřad, zastupitelstvo, rada, starosta, hejtman, městská policie atd.¹²

O veřejnou instituci se jedná dle rozhodnutí ústavního soudu, jestliže její založení má veřejný účel, je podrobena veřejnému dohledu, jejím zřizovatelem je stát, který také vytváří jednotlivé orgány instituce¹³ (veřejné příspěvkové organizace, státní a veřejnoprávní fondy, zákonem zřízené profesní komory, veřejné vysoké školy, obecně prospěšné společnosti, nadace ovládané státem, krajem či obcí, státní mediální podniky)¹⁴

„... Ústavní soud konstatoval, že sice jedním z kritérií, jak diferencovat veřejnou instituci od instituce soukromé, je způsob vzniku a zániku instituce soukromoprávním úkonem, ale nejde o kritérium jediné. Zařazení instituce pod instituci veřejnou či instituci soukromou musí vyplývat z převahy znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické”¹⁵

Druhé kategorii povinných subjektů je přiznána částečná informační povinnost, tyto subjekty jsou vymezeny funkčně. Zahrnují všechny subjekty, které rozhodují o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Informační povinnost je omezena pouze na zmíněná rozhodnutí.

Někteří autoři jako příklad uvádějí profesní komory, ty však podle Mgr. Bc. Jakuba Michálka patří mezi subjekty s informační povinností v plném rozsahu jelikož *„Jde o instituce, které jsou zřízeny zákonem, slouží veřejnému účelu, podléhají dohledu Ministerstva, mají ze zákona povinné členství pro všechny příslušníky profese v celém státě. Proto jsou veřejnými institucemi“*.¹⁶

---

¹² KORBEL, František. *Švobodný přístup k informacím podle zákona č. 106/1999 Sb.: vybrané problémy* [online]. Brno, 2005. Dostupné z: <http://stary.otevrete.cz/knihovna/odborna-literatura/>.

¹³ KORBEL, František. *K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím*, s. 272 [online]. 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-13web-korbel-pdf.aspx

¹⁴ MICHÁLEK, Jakub. *Povinné zveřejňování informací* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.pirati.cz/_media/lide/diplomka_michalek.pdf.

¹⁵ KORBEL, František. *K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím*. [online]. 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-13web-korbel-pdf.aspx

¹⁶ MICHÁLEK, Jakub. *Povinné zveřejňování informací*, s. 14 [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.pirati.cz/_media/lide/diplomka_michalek.pdf.

3.2.2 Zveřejňování informací

Za zveřejněnou, pro účel tohoto zákona, se považuje informace, která může být znovu vyhledaná a získaná (byla zveřejněna v tisku, na úřední desce, internetu, ve veřejné knihovně a dalších nosičích dat umožňující zápis a uchování informace). Za zveřejněnou se nepovažuje informace sdělená prostřednictvím televize či rozhlasu, není-li znovu dohledatelná.¹⁷

„Zveřejňování informací lze dělit na proaktivní, kde jsou informace zveřejňovány bez vyzvání, a reaktivní, kde jsou zveřejňovány informace až na něčí žádost.“¹⁸

3.2.3 Proaktivní zveřejňování informací

Ustanovení § 5 InfZ obsahuje okruh údajů, které má subjekt povinnost zveřejňovat. Tyto informace uveřejňuje v místě, které je všeobecně přístupné, ve svém sídle i v místě odlučeného pracoviště. Povinný subjekt musí umožnit pořízení kopii zveřejněných informací. Tyto informace se povinně zveřejňují též způsobem umožňující dálkový přístup. Dálkovým přístupem se rozumí možnost přístupu neomezenému okruhu žadatelů pomocí sítě nebo služby elektronických komunikací (např. Internet). Od této povinnosti jsou osvobozeni povinné subjekty, které jsou fyzickými osobami. Způsobem umožňujícím dálkový přístup jsou povinně zveřejňované také registry, evidence, seznamy nebo rejstříky obsahující informace, které jsou na základě zvláštního zákona každému přístupné. Tyto informace zveřejňují povinné subjekty, které jsou oprávněny je vést a spravovat a musí tak učinit v přehledné formě.¹⁹ (př. Katastr nemovitostí, trestní rejstřík, registr obyvatel, obchodní rejstřík atd.)

§ 5 InfZ je koncipován *„jako dlouhý výčet informací počínaje důvodem a způsobem založení povinného subjektu, přes jeho organizační strukturu, podatelnu, nadřízený správní orgán, rozpočet, až po údaje týkající se samotného poskytování*

---

¹⁷ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 38..

¹⁸ MICHÁLEK, Jakub. *Povinné zveřejňování informací*, s.4 [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.pirati.cz/_media/lide/diplomka_michalek.pdf.

¹⁹ § 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

informací.”²⁰ S nesplněním informační povinnosti však není spojena žádná přímá sankce a ani fakticky neexistuje subjekt, který by na dodržování dohlížel.²¹

Dobrovolné zveřejňování informací

Dobrovolným zveřejněním se úřad chrání před množstvím dotazů. Může zveřejnit informace, které uzná za vhodné s výjimkou informací, které dle zákona poskytnout nesmí. Zveřejnit je může jakoukoliv technickou metodou, která splňuje nároky zveřejnění.²²

3.2.4 Reaktivní zveřejňování informací

Podání žádosti

Žádost může směřovat k zveřejněné i nezveřejněné informaci. Nikdo není povinen podávat důvod, proč o informaci žádá. Může být podána písemně i ústně, je možno tak provést i telekomunikačním zařízením. Rozdíl mezi písemnou a ústní formou je v síle procesního postavení žadatele a úřadu. K žádosti podané ústně se nelze odvolat (pokud je žadatel s rozhodnutím subjektu nespokojený, musí o informaci požádat písemně, poté může podat odvolání). Předpokládá se, že ústní formou se řeší běžné kontakty s úřady. Z tohoto důvodu nejsou stanoveny lhůty pro jejich vyřízení. Písemná žádost může být podána v pracovišti úřadu, poštou, elektronickou poštou aj.

Z formálních hledisek je žádost řádná obsahuje-li informaci o odesílateli (anonymní žádost se nevyřizuje), není příliš obecná či nesrozumitelná (v opačném případě vyzve subjekt žadatele do 7 dnů, aby ji zkonkrétnil, ten tak učiní do 30 dnů, jinak se žádost odmítne) a vztahuje se k působnosti úřadu (pokud ne, do 7 dnů toto sdělí žadateli, dále žádost nevyřizuje)²³

---

²⁰ FRANKOVÁ, Lenka. *Přístup k informacím: Šance občanů na vymáhání informací: analýza vymahatelnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a doporučení k jejímu zlepšení*, s. 11.[online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://libormichalek.cz/img/static/file/oziveni_analyza_cz_03.pdf

²¹ FRANKOVÁ, Lenka. *Přístup k informacím: Šance občanů na vymáhání informací: analýza vymahatelnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a doporučení k jejímu zlepšení* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://libormichalek.cz/img/static/file/oziveni_analyza_cz_03.pdf

²² KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 39.

²³ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 40-42. ISBN

Odkázání na již zveřejněnou informaci

Směřuje-li žádost k již zveřejněné informaci, informační povinnost může být splněna odkázáním na tento údaj, a to do 7 dnů od obdržení žádosti. Nedodržení této lhůty však nemá žádné přímé právní následky. Za zveřejněnou se považuje ta informace, která může být znovu vyhledána a získána. To jest, byla-li uveřejněna v tisku, či na jiném nosiči dat, který umožňuje zápis a uchování informace, na úřední desce s možností dálkového přístupu, nebo ve veřejné knihovně.²⁴

Trvá-li žadatel dále na přímém poskytnutí informace, povinný subjekt mu ji poskytne. Je-li to možné, s přihlédnutím k povaze žádosti, informace se poskytne v elektronické podobě.²⁵

Lhůta poskytnutí informace

Informace má úřad poskytnout vždy, co nejdříve je to možné, tedy ihned jakmile má informaci k dispozici. Zákon stanoví nejpozdější lhůty pro jejich poskytnutí. Tato lhůta je stanovena na 15 dní ode dne přijetí žádosti či od doplnění žádosti. Lhůta může být prodloužena nejvýše o 10 dní a pouze z taxativně uvedených důvodů. Je jimi, „vyhledání a sběr požadovaných informací v jiných úřadovnách, které jsou oddělené od úřadovny vyřizující žádost, či vyhledání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti, konzultace s jiným povinným subjektem, který má závažný zájem na předmětu žádosti“²⁶. O prodloužení lhůty a jejich důvodech informuje subjekt žadatele před uplynutím zákonné lhůty. Odmítne-li subjekt zcela nebo zčásti poskytnout žadateli informace, vydá o tom rozhodnutí obsahující odůvodnění ve lhůtě pro vyřízení žádosti.²⁷

---

²⁴ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*.

²⁵ § 6 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²⁶ Rady a služby: Jak žádat o informace. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/jak-zadat-o-informace-453908.aspx>

²⁷ Rady a služby: Jak žádat o informace. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/jak-zadat-o-informace-453908.aspx>

Rozhodnutí o odepření či omezení informace

Pokud má povinný subjekt zákonný důvod informaci neposkytnout (dle § 7 až § 11 InfZ), podá rozhodnutí o omezení či odepření informace.

Rozhodnutí musí obsahovat odůvodnění odepření či omezení informace; právní předpisy, podle kterých rozhodovalo, skutečnosti a úvahy, které byly podkladem rozhodnutí a poučení o odvolání proti rozhodnutí. Neobsahuje-li rozhodnutí některou z těchto záležitostí, lze se proti němu odvolat.²⁸

Jestliže povinný subjekt na žádost v zákonné lhůtě nereaguje, žadatel se může bránit podáním stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace. Stížnost může také podat dle § 16a InfZ žadatel, který nesouhlasí s poskytnutí informace odkázáním na již zveřejněnou informaci, kterému byla informace poskytnuta částečně, aniž by o zbytku žádosti vydáno rozhodnutí, nebo který nesouhlasí s výší úhrady za poskytnutí informace.²⁹

Stížnost

„Stížnost se podává u povinného subjektu do 30 dnů od doručení sdělení...či od uplynutí lhůty pro poskytnutí informace...“³⁰. Ten stížnost předloží do 7 dnů nadřízenému orgánu, pokud sám v této lhůtě žádost nevyřídí. „Nadřízený orgán při rozhodování o stížnosti přezkoumá postup povinného subjektu a rozhodne tak, že postup povinného subjektu potvrdí, povinnému subjektu přikáže, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu, žádost vyřídil... nebo usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti...“³¹

Odvolání

Odvolání proti rozhodnutí lze podat do 15 dnů od jeho doručení. Nebyl-li žadatel poučen o možnosti odvolání, lhůta se prodlužuje na 3 měsíce od obdržení rozhodnutí. Podává se stejnému subjektu, kterému byla podaná žádost. Povinný subjekt odvolání předá nejpozději do 15 dnů nadřízenému orgánům či orgánu příslušnému projednávat odvolání.

---

²⁸ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 46-47.

²⁹ § 16a odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

³⁰ § 16a odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

³¹ § 16a odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

(např. U obcí a krajů rozhoduje rada zastupitelstva či jiný určený orgán).³² „V případě subjektů vlastněných státem nebo samosprávami je situace o to komplikovanější, neboť nadřazeným orgánem povinného subjektu je ten, kdo stojí v jeho čele a možnost domáhat se práva na informace je zde proto velmi omezená.“³³

Odvolací orgán rozhodne nejpozději do 15 dnů od okamžiku, kdy mu bylo předáno odvolání. Odvolací orgán rozhodnutí (či jeho část) orgánu nižší instance potvrdí, zruší a řízení zastaví, zruší nebo změní a věc vrátí k novému projednání povinnému subjektu. Pokud odvolací orgán vrátí věc k novému projednání, vysloví právní názor, který je pro orgán nižší instance závazný. Povinný subjekt informaci poskytne v zákonné lhůtě.³⁴

Rozklad

Rozklad je opravný prostředek podaný proti rozhodnutí, který vydal ústřední správní úřad, ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu v prvním stupni. Rozklad projednává rozkladová komise. Ta ve věci vysloví názor. O rozkladu rozhodne ministr nebo vedoucí jiného ústředního orgánu, který tímto názorem není vázán. Dále se postupuje podle pravidel podání odvolání.³⁵

Proti rozhodnutí o odvolání, stížnosti nebo rozkladu se dále nelze odvolat³⁶

Žaloba a kasační stížnost

Dalším stupněm ochrany práv na informace je možnost podání žaloby k soudu. Postup podání žaloby je upraven v zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Žaloba musí být podána nejpozději do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího orgánu. Příslušným k řízení je soud, v jehož odvodu se nachází sídlo prvostupňového orgánu. Žalobce nemusí být zastoupen advokátem (jak tomu dříve bývalo), ale je to doporučeno. Řízení podléhá soudnímu poplatku 3000 Kč.³⁷ „Ve správním soudnictví rozhodují soudy

---

³² KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 48-49.

³³ FRANKOVÁ, Lenka. *Přístup k informacím: Šance občanů na vymáhání informací: analýza vymahatelnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a doporučení k jejímu zlepšení*, s. 9. [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://libormichalek.cz/img/static/file/oziveni_analyza_cz_03.pdf

³⁴ § 90 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

³⁵ § 152 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

³⁶ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 50.

³⁷ Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu. In: *Nejvyšší správní soud* [online]. 20. 6. 2012 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Zaloba-proti-rozhodnuti-spravniho-organu/art/489?menu=309>

v jediném stupni. Proti jejich rozhodnutí není přípustné odvolání ani žádný jiný řádný opravný prostředek.³⁸ Proti rozhodnutí Krajského soudu lze podat pouze mimořádný opravný prostředek, kterým je kasační stížnost. Lhůta pro podání kasační stížnosti je 14 dní, rozhoduje o ní Nejvyšší správní soud a podléhá soudnímu poplatku 5000 Kč. Pakliže nemá žalobce právní vzdělání, musí být zastoupen advokátem.³⁹

Náklady soudního řízení hradí za předpokladu, že žalobce uspěl, žalovaný, nebránil tomu překážka vážného zřetele. Podle toho zda uspěl zcela či z části, hradí žalovaný částečné či plné náklady.⁴⁰ Náklady se vyčísľují paušálně podle advokátního tarifu, ten je určený vyhláškou č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif) a přiznává je soud ve svém rozhodnutí. Do nákladů řízení patří soudní poplatek, odměny advokáta, cestovné k soudu, ušlý výdělek, hotové výdaje advokáta, DPH advokáta (je-li plátcem) aj.

Dále je možné žádat náhradu za nemajetkovou újmu, způsobenou nezákonným rozhodnutím soudu. Oprávněnost a výše se určují podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Zároveň existuje stanovisko Nejvyššího správního soudu ze dne 13.4.2011, spisové značky Cpjn 206/2010, uveřejněném pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, které vyčísľuje střední částku za dobu trvání řízení ve výši 15 000 - 20 000 Kč za jeden rok, s tím, že prvních 24 měsíců je ohodnoceno částkou o polovinu nižší tj. 7 500 – 10 000 Kč. Tato částka může být modifikována různými kritérii, v závislosti na tom jaký má řízení význam pro žadatele, jak dlouho trvalo řízení, o co v něm šlo apod.⁴¹

Náklady za poskytnutí informace

Povinný subjekt je oprávněn požadovat úhradu nákladů. Náhrady nákladů mají sloužit jako regulace množství žádostí o informace. Výše úhrady může maximálně odpovídat výši nákladů na získání informace dle sazebníku úhrad, který je subjekt povinný

---

³⁸ Opravné prostředky proti rozhodnutí správních soudů. In: *Nejvyšší správní soud* [online]. 6.1.2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Opravne-prostredky-proti-rozhodnutim-spravnich-soudu/art/496?menu=316>

³⁹ Opravné prostředky proti rozhodnutí správních soudů. In: *Nejvyšší správní soud* [online]. 6.1.2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Opravne-prostredky-proti-rozhodnutim-spravnich-soudu/art/496?menu=316>

⁴⁰ FRANKOVÁ, Lenka. *Přístup k informacím: Šance občanů na vymáhání informací: analýza vymahatelnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a doporučení k jejímu zlepšení* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://libormichalek.cz/img/static/file/oziveni_analyza_cz_03.pdf

⁴¹ FRUMAROVÁ, Kateřina. *Náhrada škody a nemajetkové újmy způsobené nezákonnou nečinností veřejné správy*. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-12web-frumarova-pdf.aspx

zveřejnit. Do nákladů lze započítat materiál (papíry, kopírování atd.) Ve výjimečných případech rozsáhlého vyhledávání informací i náklady na toto vyhledávání. Náklady musí být přiměřené, jsou vyměřené z přímých nákladů na pracovníka, který se vyhledáváním zabývá⁴² (ne z výše platu kvalifikovaného odborníka). Nelze započítat náklady na fungování úřadu, běžné úřední výkony, náklady na zaslání sdělení, že lhůta pro poskytnutí informace bude ze zákonných důvodů prodloužena či nepřímé náklady (zdravotní a sociální pojištění atd.).

Předběžnou výši nákladů sděluje povinný subjekt žadateli předem. Změní-li se její výše, je o tom subjekt povinen žadatele informovat. Ten může žádost zrušit či s částkou souhlasit. Povinný subjekt nemůže požadovat úhradu ani finanční zálohu předem. Náklady se platí až v procesu předávání informace (z pravidla je vydání informace podmíněno úhradou). Pakliže je vydání informace podmíněno nepřiměřenou vysokou částkou, je možné sdělení považovat za odepření informace. Proti sdělení lze podat odvolání popřípadě žalobu.⁴³

„Pokud úřad požaduje částky neodpovídající zákonným principům, zejména žádá-li úhradu u běžných dotazů, dopouští se tím porušování základního ústavního práva.“⁴⁴

3.2.5 Omezení práva na informace

InfZ obsahuje obecná ustanovení o omezení přístupu k informacím. Právo na informace není absolutním právem. Žadatel nezíská přístup k informaci, která je označena za utajovanou skutečnost dle zákona 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností, pakliže k ní nemá oprávněný přístup. Oblastmi utajovaných skutečností jsou *„obranyschopnosti republiky, příslušnost ke zpravodajským službám, přípravy amnestie udělované prezidentem republiky“⁴⁵* atd. Konkrétní utajované skutečnosti jsou ukládány vládním nařízením.⁴⁶

---

⁴² např. Ministerstvo vnitra si účtuje 251 Kč za celou hodinu, Ústavní soud 70 Kč za každou započatou čtvrt hodinu

⁴³ KUŽÍLEK, Oldřich. *Dalších 106 odpovědí na Vaše dotazy - Příručka pro občany o svobodném přístupu k informacím a otevřenosti veřejné správy.*

⁴⁴ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky.*, s. 56

⁴⁵ MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*, s. 22

⁴⁶ MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*,

Dle § 8a InfZ se neposkytne „*Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu*“⁴⁷.

O příjemci veřejných prostředků se poskytnou pouze základní osobní údaje (*jméno, příjmení, rok narození, obec trvalého pobytu, účel a podmínky poskytnutí prostředků*). Tyto informace se neposkytnou, jsou-li veřejné prostředky poskytnuty v souladu se zákony „*v oblasti sociální, poskytování zdravotních služeb, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory stavebního spoření a státní pomoci při obnově území.*“⁴⁸

Informace jsou dále chráněné, jsou-li označené za obchodní tajemství podle občanského zákoníku § 504 (zákon č. 89/2012 Sb.). „*Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastníci zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení*“⁴⁹Toto neplatí, „*týká-li se informace používání prostředků ze státního rozpočtu, rozpočtu územního celku, nebo některého z veřejných fondů či nakládání s majetkem těchto subjektů. V tomto případě se poskytne informace o rozsahu prostředků a jeho příjemci.*“⁵⁰ Informace se dále neposkytne, týká-li se majetkových poměrů osob, které nejsou povinnými subjekty získané na základě zákonů o daních, poplatcích penzijním pojištění atd.

Dále se neposkytují údaje týkající se informací vzniklých bez použití veřejných prostředků předaných osobou, která není povinným subjektem a k takovému jednání nedala souhlas. Údaje, jejichž poskytnutím by byla porušena ochrana duševního vlastnictví (autorská práva). Informace, která se dle zvláštního zákona uveřejňuje v předem stanovených pravidelných obdobích (údaje zveřejňované ve výroční zprávě). Informace o, rozhodovací činnosti soudů s výjimkou rozsudků, plnění úkolů zpravodajských služeb, přípravě, průběhu a projednávání výsledků kontrol v orgánech NKÚ, činnosti Ministerstva financí zabývající se bojem proti výnosům z trestné činnosti⁵¹ a financování terorismu a také se neposkytnou údaje, jejichž zveřejnění by ohrozilo účinnost reaktivního nebo ochranného opatření kybernetického prostoru či by jím byl dotčen orgán či osoba, která

⁴⁷ § 8a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁴⁸ § 8b zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁴⁹ § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁵⁰ MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*, s. 22

⁵¹ MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*, s. 22-24.

ohlásila kybernetický incident.⁵² Povinné subjekty nejsou povinny podávat informace ani o probíhajícím trestním řízení.⁵³

Další oblastí omezení práva na informace se týká údajů, u kterých má povinný subjekt pravomoc rozhodnout, zda informace poskytne či nikoliv. Jedná se například o informace, které se vztahují výlučně k vnitřním pokynům a předpisům povinného subjektu (interní směrnice, personální předpis atd.), nové informace, které vznikly v průběhu přípravy rozhodnutí povinného subjektu (důvodem je neúplnost informace, která má sloužit jako podklad pro rozhodnutí)⁵⁴. Další oblastí jsou informace poskytnuté Organizací Severoatlantické smlouvy nebo Evropskou unií, které jsou označené "NATO UNCLASSIFIED" nebo "LIMITE". Tyto informace jsou chráněny v zájmu bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti, nebo ochrany práv třetích osob. Subjekt je může poskytnout, jen dá-li k tomu původce informace souhlas.⁵⁵

3.2.6 Způsob omezení práva na informace

„Všechna omezení práva na informace je třeba provádět tak, aby bylo právo na informace dotčeno co nejméně“⁵⁶

Pakliže se jedná o informaci, kde je chráněná pouze její část, není povinný subjekt oprávněn neposkytnout celou informaci. Chráněnou část učiní nevnímátnou tím, že ji vymaže z elektronického souboru, začerní apod.

Povinný subjekt je povinen při jakémkoliv omezení přístupu k informaci připojit tzv. Doprovodné informace. Doprovodnou informací je přesné uvedení právního důvodu, pro který byly žádané informace odepřeny a další informace zdůvodňující nevydání informace. Zamítnutí informace není definitivní. Informace se poskytne, pakliže zanikl důvod odepření.⁵⁷ *„Pokud se na požadovanou informaci nevztahuje žádné omezovací ustanovení tohoto ani jiného zákona, úřad ji musí v plném rozsahu poskytnout“.*⁵⁸

---

⁵² § 11 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁵³ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu a její meze v právu ČR*.

⁵⁴ MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*, s. 25.

⁵⁵ § 11 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁵⁶ MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*, s. 25.

⁵⁷ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s.60.

⁵⁸ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s. 44.

3.2.7 Výroční zpráva

Výroční zprávu zpracovává každý povinný subjekt a to nejpozději do prvního března následujícího roku. Představuje zpětnou vazbu, která obsahuje údaje o průběhu procesu poskytování informací ve veřejné správě. Přináší také informace o problémech v této oblasti. Zpráva obsahuje prvotně údaje o činnosti v oblasti poskytování informací. Může obsahovat i další informace (další činnosti, výsledky či zajímavosti subjektu aj.). Povinně se v ní evidují písemně podané žádosti. Dobrovolně je možné uvádět údaje o ústně podaných žádostech. „*Výroční zpráva obsahuje především informace týkající se počtu podaných žádostí, počtu odvolání, většinou se uvádí i počet žádostí, u nichž byly informace odepřeny, podstatné části rozsudků soudu, sankce (pracovně právní, přestupkové), které povinný subjekt uložil, nebo byly uloženy jeho pracovníkům v souvislosti s nesplněním úkolů při poskytování informací.*“⁵⁹ Subjekt je oprávněn zveřejnit další údaje dle svého uvážení (čeho se žádosti nejvíce týkají, hlavní problémy jejich poskytování atd.) Je-li subjekt povinen vydávat výroční zprávu na základě jiného zákona, zprávu o poskytování informací připojí k této obecnější zprávě a zpracuje v termínu, který takový zákon stanoví.⁶⁰

3.3 Nedostatky zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

InfZ neobsahuje sankce za nedodržení informační povinnosti a to i přesto, že byly navrhovány již v původním znění zákona, i v jeho pozdějších novelizacích. Neoficiálním důvodem absence sankcí je zejména nechuť státních orgánů sankcionovat vlastní zaměstnance za uposlechnutí neformálních pokynů. Přitom sankce určují závažnost porušení zákona a jejich absence je pravděpodobně jednou příčin jeho rozsáhlého porušování. „*Sankce za porušení ustanovení Infozákonu hrají zásadní roli při řešení kultury otevřenosti (nebo utajování) v organizaci tím, že ukazují, že obstrukce při poskytnutí informací nejsou přípustné.*“⁶¹

⁵⁹ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s.71

⁶⁰ KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*, s.71-72.

⁶¹ KUŽÍLEK, Oldřich. *Analýza zavedení sankcí v procesu přístupu k informacím podle z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (InfZ)*, s. 4

Jedním z nejvýznamnějších nedostatků InfZ je jeho vymahatelnost. Žadatel má nevýhodné postavení, které bývá zneužíváno k nezákonnému utajení informací. Subjekt, který vydání informace prodlužuje (opakovaně zamítá), totiž nemusí být kvůli absenci sankcí právně potrestán. Nadřízený orgán je sice oprávněn zrušit vadné rozhodnutí a vrátit ho k novému projednání, nemá však pravomoc přikázat poskytnutí informace. Povinný subjekt tedy může vytvořit nové odůvodnění a opakovaně žádost zamítnout. Tato odůvodnění jsou často irelevantní a neopodstatněná. Subjekt má pravomoc informaci neposkytnout i po rozhodnutí soudu. Žadatel se tedy musí na soud obrátit opakovaně, což celý proces velmi prodlužuje. Pro vydání soudního rozhodnutí není stanovena lhůta. Pro žadatele se může stát domáhání se svého ústavní práva velice náročným a zdlouhavým procesem.

Problém nastává i v otázce hrazení nákladů. Řada povinných subjektů se chce vyhnout zveřejnění některých informací tím, že vyžadují za jejich poskytnutí neúměrnou částku. A to i přes to, že v zákoně je přesně stanoveno za jakých podmínek a v jaké výši lze úhradu požadovat.

V současné době neexistuje žádná státem garantovaná instituce, která by poskytovala poradenství v oblasti přístupu k informacím a ani instituce za tuto oblast zodpovědná. Agendu částečně vykonává Ministerstvo vnitra – poskytuje metodickou pomoc. Tato pravomoc však není dostačující, proto tuto roli zastávají neziskové organizace, které poskytují poradenství a zastupují občany v soudních sporech (Otevřená společnost, o.p.s. aj.)

Další problémy, které brání větší otevřenost veřejné správy je neexistence analýz rychlosti a kvality poskytování informací, kompletní statistiky žádostí, metodické podpory v konkrétních informačních sporech apod.

Komplikace nastávají i v oblasti proaktivního zveřejňování informací. Neexistuje komplexní systém opatření a kontroly povinně zveřejňovaných údajů. Struktura těchto údajů také neodpovídá požadavkům veřejnosti.⁶²

---

⁶² FRANKOVÁ, Lenka. *Přístup k informacím: Šance občanů na vymáhání informací: analýza vymahatelnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a doporučení k jejímu zlepšení* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://libormichalek.cz/img/static/file/oziveni_analyza_cz_03.pdf

3.4 Právo na informace o životním prostředí

Právo na informace o životním prostředí je garantováno čl. 35 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Znění 2. odstavce článku 35 Listiny:

„(1) Každý má právo na příznivé životní prostředí.

(2) Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.

*(3) Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.“*⁶³

Prováděcím zákonem, dle kterého se lze domáhat práva na informace o životním prostředí, je zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí (Zžp). Zžp představuje zvláštní úpravu, která je upřednostněna před obecnou úpravou InfZ. Při obdržení žádosti o informace povinný subjekt určí, zda se jedná o informaci ve smyslu Zžp. Pakliže ne, žádost o informaci posuzuje dle InfZ. (Tzn. Nehledí se na formální označení žádosti).⁶⁴

Za informaci ve smyslu Zžp se považují jakékoliv údaje týkající se stavu a vývoje životního prostředí a další údaje s životním prostředí související. Jedná se zejména o činnosti, opatření a dohody, které mají nebo by mít mohly vliv na stav životního prostředí a jeho složek. Jsou to například informace o hluku, odpadech (včetně radioaktivního), emisích, využívání přírodních zdrojů a jeho důsledcích na životní prostředí a veřejné zdraví, stav kulturních památek, mezinárodní závazky týkající se životního prostředí aj.⁶⁵

Aktivní zveřejňování informací je upraveno v § 10a. zákona. *„Povinné subjekty zpřístupňují zejména koncepce, plány, strategie týkající se životního prostředí, údaje*

⁶³ Článek 35, USNESENÍ předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

⁶⁴ Kompletní průvodce právem na informace o životním prostředí. In: *Frank Bold* [online]. 1.1.2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/pravo-na-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace-o-zivotnim-prostredi>

⁶⁵ § 2 zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

*o sledovaných činnostech, které mají nebo by mít mohli vliv na životní prostředí, zprávy o stavu životního prostředí hodnocení rizik....*⁶⁶

3.4.1 povinné subjekty

Povinné subjekty pro účely Zžp jsou odlišné od subjektů InfZ. Jsou jimi:

„(1) správní úřady a jiné organizační složky státu a orgán územních samosprávných celků, (2) právnické nebo fyzické osoby, které na základě zvláštních právních předpisů vykonávají v oblasti veřejné správy působnost vztahující se přímo nebo nepřímo k životnímu prostředí, (3) právnické osoby založené, zřízené, řízené nebo pověřené subjekty uvedenými v bodech 1 a 2, jakož i fyzické osoby pověřené těmito subjekty, které na základě právních předpisů nebo dohody s těmito subjekty poskytují služby, které ovlivňují stav životního prostředí a jeho jednotlivých složek“⁶⁷

Několikrát již bylo navrhováno sloučit oba infozákony v jednu právní úpravu. Respektive do InfZ zahrnout údaje ze zákona Zžp, které jsou od obecné úpravy odlišné. To jest:

- *„doplnění výčtu povinných subjektů částečné informační povinnosti o právnické a fyzické osoby, které vykonávají působnost nebo poskytují služby vztahující se k životnímu prostředí,*
- *povinnost aktivního zveřejňování vyjmenovaných informací o životním prostředí omezení ochrany obchodního tajemství u informací, které mohou ohrozit lidské zdraví nebo životní prostředí nebo pokud se požadovaná informace týká působení provozní činnosti podnikatele na životní prostředí),*
- *hmotněprávní ochrana informací, jejichž poskytnutí by mohlo mít nepříznivý vliv na ochranu životního prostředí“⁶⁸*

Jedním z aktuálních novelizačních návrhů je návrh od Mgr. Františka Korbela, Ph.D. Ten nenavrhuje Zžp zrušit, nýbrž přejmenovat na *“zákon o zpřístupňování prostorových dat pro účely politik ovlivňujících životní prostředí a o organizaci vzdělávání*

---

⁶⁶ § 10a zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

⁶⁷ § 2b zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

⁶⁸ KORBEL, František. *K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím*, s. 277. [online]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-13web-korbel-pdf.aspx

v oblasti ochrany životního prostředí⁶⁹. Obsahem zákona by mělo být pouze vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí a zveřejňování dat na Národním geoportálu INSPIRE⁷⁰

Tabulka 1- Odlišnosti právní úpravy InfZ a Zžp

106/1999 Sb.	123/1998 Sb.
obecná právní úprava	speciální právní úprava
jiný okruh povinných subjektů	jiný okruh povinných subjektů
Předmět: informace vztahující se k působnosti povinných subjektů, s výjimkou informací o životním prostředí, které poskytují podle zákona č. 123/1998 Sb.	Předmět: informace o životním prostředí (13 okruhů jako demonstrativní výčet), které má povinný subjekt k dispozici
Lhůta pro poskytnutí informací: do 15 dnů, možnost prodloužení ze závažných důvodů, nejvýše však o 10 dní - tj. nejpozději do 25 dnů	Lhůta pro poskytnutí informací: bez zbytečného odkladu, do 30 dnů, možnost prodloužení v případech zvláštních okolností - nejpozději však do 60 dnů
Pokud povinný subjekt ve lhůtě informací neposkytne, ani nevydá rozhodnutí o odepření informací, lze proti takovému postupu podat stížnost (tzv. „infostížnost“), odvolání se podává pouze proti rozhodnutí o odepření informace.	Fikce odepření – pokud povinný subjekt ve lhůtě informací neposkytne, ani nevydá rozhodnutí o odepření informací, má se za to, že poskytnutí informací odepřel – po uplynutí lhůty pro poskytnutí informací lze do 15 dnů podat odvolání proti fiktivnímu rozhodnutí o odepření.
O odepření rozhoduje vždy povinný subjekt.	V případech, že je povinným subjektem tzv. pověřená osoba [1], nevydává rozhodnutí o odepření, ale postupuje žádost spolu s důvody, pro které by podle ní neměly být informace poskytnuty, povinnému subjektu, který ji založil, zřídil, řídí, pověřil nebo se kterým má uzavřenou dohodu o službách ovlivňujících životní prostředí. Tento subjekt následně žádost posoudí a případně vydá rozhodnutí o odepření (názorem pověřené osoby není vázán). Jinak přikáže pověřené osobě, aby informace poskytla, nebo je sám poskytne, pokud je má k dispozici.
	Výslovně je uvedeno právo každého fyzicky nahlížet do listin.
Poskytnutí informací je podmíněno zaplacením požadované úhrady - povinné subjekty mohou žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli; navíc mohou požadovat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.	Obdobně jako u 106/1999 Sb., mohou povinné subjekty žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli (tj. ne úhradu za rozsáhlé vyhledání informací). Zaplacení požadované úhrady však nepodmiňuje poskytnutí informací. Pokud však žadatel žádá o zpřístupnění informace na technickém nosiči dat, musí uhradit jeho cenu nebo technicky použitelný nosič dat přiložit k žádosti.

Zdroj: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/pravo-na-informace/rada/pravo-na-informace-o-zivotnim-prostredi-vs-obecne-pravo-na>

⁶⁹ KORBEL, František. *K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím*, s. 277. [online]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-13web-korbel-pdf.aspx

⁷⁰ KORBEL, František. *K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím* [online]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-13web-korbel-pdf.aspx

4 Vlastní šetření

V praktické části bakalářské práce bude metodou semistrukturovaného rozhovoru zkoumán případ žádosti o informace podanou na Ministerstvo financí panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem. Žádost se týká pohledávek bývalé České konsolidační agentury, jejíž agendu po roce 2007 převzalo Ministerstvo financí.

Účelem studie je získat poznatky o případu a zhodnotit praktické využití InfZ. Součástí studie bude zhodnocení stávajícího stavu InfZ a rozbor návrhu změn

4.1 Metodika

V empirické části bakalářské práce bude užito kvalitativních metod výzkumného šetření, zejména analýzy dokumentů a semistrukturovaného rozhovoru.

Kvalitativní výzkum je výzkum určitého fenoménu na malém vzorku respondentů (lze i na jediném). Cílem výzkumu je charakteristika zkoumaného jevu, porozumění perspektivě respondentů a získání komplexních informací. Pro kvalitativní výzkum je typický analytický postup indukce. Jednou z nejužívanějších metod kvalitativních přístupů je rozhovor. Umožňuje dotazujícímu získat kromě údajů i hlubší motivy a postoje respondentů. Nejužívanějším typem je rozhovor semistrukturovaný (neboli částečně strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami). Tento druh interview bude užít také v této bakalářské práci.⁷¹

Na počátku výzkumné práce byl vybrán případ a položena výzkumná otázka: **„Jaká je kvalita stávající úpravy infozákona?“**

Na tuto otázku se pokusí autorka pomocí sběru dat, jejich rozboru a rozhovoru s panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem odpovědět.

Kvalita InfZ bude hodnocena pomocí následujících kritérií.

---

⁷¹ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístupy a metody v psychologickém výzkumu*

- 4) **Struktura povinně zveřejňovaných informací** (povinně zveřejňované údaje informují širokou veřejnost o činnosti povinného subjektu, jsou tedy nedílnou součástí InfZ. Při vhodné struktuře povinně zveřejňovaných informací, bude informační potřeba většiny potenciálních žadatelů naplněna, povinným subjektům tak odpadne značná administrativní a ekonomická zátěž)
- 5) **Náklady (časové, finanční) na podání žádosti o informace** (Zákon lze považovat za účinný, pakliže skrz něj je běžný občan schopen uplatňovat své právo v rozumném rozsahu finančních a časových nákladů.)
- 6) **Prostor pro obcházení zákona ze strany povinného subjektu** (zákon má být koncipován tak, aby maximálně omezoval prostor pro zneužití či vyhýbání se naplnění své podstaty)

První část praktické práce bude založena na sběru dat a popisu české konsolidační agentury.

Další fáze bude dedikována sběru a analýze dokumentů vztahujících se k případu. Těmito dokumenty jsou žádost o informace, rozhodnutí Ministerstva financí o odepření informace, rozklad proti rozhodnutí, rozhodnutí Ministerstva financí o rozkladu, žaloba na Ministerstvo financí, usnesení o odmítnutí žaloby, kasační stížnost, Rozsudek Nejvyššího správního soudu o zrušení usnesení Městského soudu v Praze, Rozsudek Městského soudu v Praze a další dokumenty.⁷²

Další část rozboru případu bude věnována rozhovoru s panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem. Rozhovor bude semistrukturovaný a otázky stylizované tak, aby umožnily vystihnout situaci z odborného hlediska a zároveň z pohledu žadatele o informace.

Získané informace z analýzy dokumentů a rozhovoru budou zpracované a následně interpretované.

---

⁷² Česká konsolidační agentura. In: Pirátská strana [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/infoz/cka>

4.1.1 Respondent

Pan Mgr. Bc. Jakub Michálek, narozen 6. února 1989, vystudoval právnickou fakultu Karlovy univerzity v Praze. Ve své právnické praxi se zaměřuje především na svobodný přístup k informacím a autorské právo, věnuje se také ústavnímu právu. Je členem České pirátské strany, ve které vystupoval od srpna 2012 do prosince 2013 jako první místopředseda a krátce také úřadující předseda. Od 11. října 2014 je též zastupitelem hlavního města Prahy. Ve zkoumaném případě figuruje jako žadatel o informaci a zároveň jako odborník na právo na informace.⁷³

---

⁷³MICHÁLEK, Jakub. *Životopis*. In: *Pirátská strana* [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/lide/jakub_michalek

4.2 Charakteristika České konsolidační agentury

Česká konsolidační agentura (ČKA) vznikla 1. 9. 2001 zákonem č. 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře a zanikla bez likvidace dne 31. 12. 2007. Jednalo se o instituci, která vznikla jako právní nástupce Konsolidační banky Praha, s.p.ú. Po zániku ČKA přešla veškerá práva na Ministerstvo financí, jakožto na organizační složku státu⁷⁴

Na počátku 90. let probíhala transformace ekonomiky. Vytvoření konsolidační instituce mělo napomoci vyřešit problémy se špatně poskytnutými úvěry z minulého ekonomického režimu, privatizačními úvěry atd. Zároveň mělo napomoci stabilizovat bankovní sektor a umožnit vytvoření fungujícího tržního prostředí. Z tohoto důvodu vznikla roku 1991 konsolidační banka, s. p. ú. Jejím nástupcem se roku 2003 stala Konsolidační banka Praha, s. p. ú. (KOBP) která převzala pohledávky ve výši 80,1 mld. Kč. KOBP dále odkupovala nevýhodně poskytnuté pohledávky. Například v souvislosti s privatizací České spořitelny a Komerční banky odkoupila pohledávky ve výši 56,4 mld. Kč, realizovala vládní ozdravný program pro malé banky aj. „*Na konci roku 2001 dosahovala bilanční suma 243 mld.*“⁷⁵ KOBP zanikla uplynutím lhůty stanovené zákonem dne 1. 9. 2001. Jejím právním nástupcem se stala Česká konsolidační agentura. „*ČKA není bankou podle zvláštního zákona, tudíž nesmí přijímat vklady od veřejnosti a poskytovat úvěry. Je však povinna dokončit veškeré aktivity a obchody, které převzala od KOB, k čemuž může využít všechna práva, možnosti a nástroje, jimiž banka disponovala*“⁷⁶. Prostřednictvím ČKA se realizovaly prodeje pohledávek. Výtěžnost prodaných aktiv se pohybovala okolo 10 % -30 %.⁷⁷

Stát tedy z takto postoupených pohledávek tratil značný finanční obnos. Tento rozdíl byl samozřejmě hrazen z veřejného rozpočtu. Dlužníci, jejichž peněžní závazky banka prodala ČKA, si mohli svůj dluh odkoupit za desetinu ceny, zbylou částku za ně zaplatil stát. „*Který dlužník měl takovéto štěstí a jak velké to štěstí bylo, to samozřejmě záleželo na známostech ve vedení konsolidačních institucí, blahověli poslanců, kteří byli*

---

⁷⁴ Česká konsolidační agentura (ČKA). In: Mapování [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.mapovani.cz/subjekt/ceska-konsolidacni-agentura-cka/62>

⁷⁵ ŘEŽÁBEK, Pavel. *Konsolidační instituce a jejich historie v ČR*, s. 17. In: ČNB [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/...cz/.../rezabek_20071105_cep.pdf

⁷⁶ ŘEŽÁBEK, Pavel. *Konsolidační instituce a jejich historie v ČR*, s. 18. In: ČNB [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/...cz/.../rezabek_20071105_cep.pdf

⁷⁷ ŘEŽÁBEK, Pavel. *Konsolidační instituce a jejich historie v ČR*. In: ČNB [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/...cz/.../rezabek_20071105_cep.pdf

*v dozorčí radě nebo představenstvu a ochotě dlužníka odvádět desátky.*⁷⁸. Pro svoji činnost dostávala ČKA prostředky z Fondu národního majetku. „*Pro sanace nedobytných pohledávek bývá někdy pejorativně označována jako žumpa. V době jejího zániku zůstal po této instituci účet ve výši 235 mld. Kč*“⁷⁹

---

⁷⁸ JEŽEK, Tomáš. Česká konsolidační agentura. [online]. [cit. 2015-03-04]. Dostupné z:<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Detektivove-si-posviti-na-konsolidacni-agenturu-Skryvaly-se-tam-pry-miliardove-sekery-273896>

⁷⁹ Česká konsolidační agentura (ČKA). In: Mapování [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z:<http://www.mapovani.cz/subjekt/ceska-konsolidacni-agentura-cka/62>

4.3 Rozbor dokumentů

Na Ministerstvo financí byla dne 8. 2. 2011 podána žádost o informace panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem, která byla dne 8. 3. 2011 na výzvu Ministerstva financí upřesněna. Pan Michálek požadoval „*poskytnutí seznamu všech pohledávek spravovaných bývalou Českou konsolidační agenturou v rámci její činnosti, obsahující údaje o dlužnících, účetní hodnotu pohledávky a údaj, zda byla pohledávka splacena nebo převedena, případně údaje o postupníkovi a jmenovité hodnotě a pořizovací ceně. Tyto údaje měly být poskytnuty ke dni 5. listopadu 2002 a ke dni 8. února 2011, a pokud nejsou k dispozici, tak k nejbližšímu datu, kdy tyto informace existují.*“⁸⁰

Ministerstvo vydalo dne 17. 3. 2011 rozhodnutí, ve kterém odmítlo informace poskytnout. Své rozhodnutí zdůvodnilo zejména tím, že se na činnost bývalé ČKA vztahuje obchodní tajemství ve smyslu § 9 odst. 1 InfZ. a zároveň se nejedná o informace, na které by se vztahovalo ustanovení § 8b InfZ. (příjemci veřejných prostředků)⁸¹

Proti rozhodnutí o odepření informace podal pan Michálek dne 21. 4. 2011 rozklad, v němž požaduje zrušení rozhodnutí a poskytnutí požadovaných informací. Pan Michálek staví svou argumentaci na přesvědčení, že požadované informace nejsou obchodním tajemstvím.⁸² Povinný subjekt shledal rozklad nedůvodným. Toto rozhodnutí bylo žadateli dne 22. 4. 2011 doručeno do datové schránky.⁸³

Následně 22. 6. 2011 podal Jakub Michálek (dále jen žalobce) na Ministerstvo financí (dále jen žalovaný) žalobu k městskému soudu v Praze. Žalobce napadá veškerá dosavadní rozhodnutí žalovaného. V žalobě objasňuje pojem obchodní tajemství a vysvětluje, z jakého důvodu požadované údaje nemohou být obchodním tajemstvím. Zároveň poukazuje na vadnou úvahu v rozhodnutí povinného subjektu, neboť ten tvrdí, že se obchodní tajemství vztahuje na celou činnost ČKA. 5 října 2010 Městský soud v Praze rozhodl že „*Česká konsolidační agentura byla v době své činnosti veřejnou institucí a bylo její povinností postupovat podle příslušných norem zákona č. 106/1999 Sb. Vzhledem k tomu je nutné zamítnout závěr o tom, že by celá činnosti podléhala*

---

⁸⁰ MICHÁLEK, Jakub. *Žaloba*, s. 1. [online]. 22. 6. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/media/infoz/zaloba_mfcr.pdf

⁸¹ *Rozhodnutí Ministerstva financí o odepření informací* [online]. 17. 3. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/media/infoz/rozhodnuti.pdf>

⁸² MICHÁLEK, Jakub. *Rozklad proti rozhodnutí* [online]. 26. 3. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/media/infoz/o_mfcr.pdf

⁸³ *Rozhodnutí Ministerstva financí o rozkladu* [online]. 21. 4. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.uloz.to/xetXNWB/zamitnuti-rozkladu-kalousek-pdf>

*obchodnímu tajemství, neboť by pak kvalifikace povinného subjektu postrádala jakýkoliv rozumný smysl.*⁸⁴ Obchodní tajemství zároveň může nést pouze podnikatel, což Ministerstvo financí zjevně není. Tím pádem by poskytnuté neměly být pouze údaje, které jsou utajeny podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Požadované údaje však nespádají pod úpravu tohoto zákona. Toto potvrzuje i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, z něhož vyplývá, že výše splatných, leč dosud neuhrazených závazků může být zveřejněna za předpokladu, že je pravdivá a směřuje k vymáhání dluhu. Jedním z nejdůležitějších bodů žaloby je přesvědčení, že rozdíl mezi nominální hodnotou pohledávek a hodnotou, za kterou byl dluh odkoupen či splacen, byl hrazen ze státního rozpočtu. Tudíž se jedná o užití veřejných prostředků a lidé mají ze zákona právo vědět, jakým způsobem byly jejich peníze využity, zvláště přihlédneme-li že tyto transakce stály Českou republiku stovky miliard korun. „*Žalobce považuje argumentaci žalovaného za účelovou, která má zabránit informování veřejnosti o činnosti bývalé České konsolidační agentury... Žalobce považuje odepření základních informací za zásah do svých subjektivních práv a za rozpor s cílem a smyslem informační povinnosti*“⁸⁵

Městský soud v Praze žalobu odmítl. Zabýval se pouze formální stránkou, když napadl způsob podání žaloby⁸⁶. Proti rozhodnutí, žalobce zastoupen paní JUDr. Hanou Marvanovou, podal kasační stížnost. Nejvyšší správní soud dne 17. 2. 2012 usnesení Městského soudu v Praze zrušil a vrátil věc k novému projednání.⁸⁷

Dne 10. listopadu 2014 vydal Městský soud v Praze usnesení o zrušení negativního rozhodnutí ministra financí ze dne 21. 4. 2011. Věc vrátil k dalšímu projednání žalovanému. Zároveň stanovil povinnost žalovanému uhradit náhradu nákladů ve výši 10.808 Kč. V rozhodnutí Městský soud uvádí, že se na požadované informace obchodní tajemství nevztahuje. Toto tvrzení staví zejména na přesvědčení, že pohledávky České konsolidační agentury byly v menší či vyšší míře hrazeny z veřejných rozpočtů. „*Nejvyšší správní soud rozhodl (v rozsudku č.j. 7 A 118/2002- 37 ze dne 9. 12. 2004), že používání veřejných prostředků zahrnuje nejen přímé výdaje, ale i prominutí plateb, které by jinak*

---

⁸⁴ MICHÁLEK, Jakub. *Žaloba*, s. 3. [online]. 22. 6. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:http://www.pirati.cz/media/infoz/zaloba_mfcr.pdf

⁸⁵ MICHÁLEK, Jakub. *Žaloba*, s. 6. [online]. 22. 6. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:http://www.pirati.cz/media/infoz/zaloba_mfcr.pdf

⁸⁶ *Usnesení o odmítnutí žaloby* [online]. 18. 7. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:http://www.pirati.cz/media/infoz/usneseni_odmitnuti.pdf

⁸⁷ *Rozsudek jménem republiky* [online]. 17. 2. 2012 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:http://www.pirati.cz/media/infoz/0089_8as_1100030s.pdf

byly příjmem těchto rozpočtů. V souladu s § 9 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím, nelze z důvodu ochrany obchodního tajemství odepřít poskytnutí takové informace, která je spojena s veřejnými rozpočty.⁸⁸

V rozhodnutí Městský soud sice přiznává žalobci právo na tyto informace, ale nenařizuje Ministerstvu požadované informace vydat⁸⁹. Žalobce se obrátil na soud, aby rozsudek doplnil o usnesení, že povinný subjekt je povinen informace vydat. Tomuto požadavku soud nevyhověl z důvodu, že vydání informací brání překážka, kterou je, že „požadovanými informacemi povinný subjekt nedisponuje v žalobcem požadované formě, tyto informace jsou obsaženy v rozsáhlé spisové dokumentaci převzaté po bývalé ČKA a jejich zpracování by si vyžádalo neúměrné časové, personální a s tím související finanční náklady. (Zde soud odkazuje na vyjádření žalovaného ze dne 18. 7. 2012, citované v rozsudku zdejšího soudu ze dne 10. listopadu 2014.).“⁹⁰

Žalobce byl požádán o osobní schůzku se zástupcem Ministerstva financí, kde se domluvili na novém rozsahu informací, které budou poskytnuty.(viz rozhovor). Žalovaný subjekt již část požadovaných informací poskytl. Tyto informace jsou součástí rozsáhlé spisové dokumentace a prozatím nejsou zpracovaná ani zveřejněná. Autorka získala přístup k dokumentům, a část informací zpracovala (viz tabulka 2)

---

⁸⁸ *Rozsudek Městského soudu v Praze*, s. 5. [online]. 10. 11. 2014 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:http://www.pirati.cz/media/infoz/8af_51_2011_28.pdf

⁸⁹ *Rozsudek Městského soudu v Praze*. [online]. 10. 11. 2014 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:http://www.pirati.cz/media/infoz/8af_51_2011_28.pdf

⁹⁰ *Sdělení k návrhu na vydání doplňujícího rozsudku*, s. 6 [online]. 20. 11. 2014 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:<http://www.pirati.cz/media/infoz/sdeleni-k-doplneni.pdf>

Tabulka 2 – Postoupení bloků pohledávek vlastněných ČKA

datum	Kupující	Pohledávky v Kč	Prodejní cena	%
26. 9. 2002	EC Group, a.s.	37 883 619 207, 31	3 401 000 000	8,98
7. 7. 2003	AB – REAL Plzeň, a.s.	62 343 716 895, 18	1 261 100 000	2,02
1. 11. 2005	AB – CREDIT a. s.	10 086 982 516,64	783 106 003	7,76
1. 11. 2005	J. P. MORGAN Securities Ltd.	538 461 492, 50	278 800 000	51,78
19. 6. 2006	AB – CREDIT a.s.	3 563 348 842, 45	75 201 000	2,11
26. 2. 2007	Global Financial Restructuring Czech, s.r.o	16 505 716 985, 66	874 119 119	5,3
2007	J. P. MORGAN Securities Ltd.	1 370 175 882,37	169 514 083	12,37
19. 3. 2007	Matco, s.r.o.	2 212 202 682,63	47 171 000	2,13
1. 7. 2007	ASSET PARK, s.r.o.	12 494 907 634,75	Bezúplatně	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle získaných údajů ze smluv o postoupení pohledávek České konsolidační agentury.

Tabulka obsahuje část informací ze smluv o postoupení bloků pohledávek. Znárodnuje nominální hodnoty bloků pohledávek vlastněných ČKA, ceny, za které byly odprodány soukromým subjektům, procentuální vyjádření podílu těchto cen, identifikaci subjektů a datum uzavření smluv. Ve dvou případech procento překročilo hranici 10 %, z toho jednou činilo více než 50 %. (Obě smlouvy byly uzavřeny se zahraniční společností J. P. Morgan Securities Ltd). Průměr ostatních kupních cen tvoří cca 4 % z nominálních hodnot bloků pohledávek.

Tabulka má příkladný charakter a není tedy kompletním přehledem postupovaných pohledávek. Informace jsou získané z 9 smluv, ostatními smlouvami prozatím disponuje pouze Ministerstvo financí. Zobecněním tabulky s přihlédnutím k odchylkám (rok prodeje, postoupení pohledávek, typ subjektu aj.) lze odhadovat, že celková ztráta z postoupených pohledávek se pohybuje v rozmezí 80 % - 90 %. Tato ztráta byla hrazena z veřejných financí.

Součástí inkriminovaných smluv jsou také seznamy dlužníků, jejichž závazky, bloky pohledávek tvoří. Tyto informace jsou součástí rozsáhlých tabulek a nejsou v práci zpracované.

4.4 Polostrukturovaný rozhovor

Rozhovor s panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem proběhl v přátelském duchu v budově Nové radnice na Mariánském náměstí. Byl opatřen audio záznamem, s čímž pan Michálek bez výhrad souhlasil. Tématem interview kromě české konsolidační agentury byly i jeho další zkušenosti s podáváním žádostí o informace, zejména pak žádosti o informace týkající se platu managementu vysokých škol.

Otázky byly rozděleny do 4 tematických okruhů:

- I) Otázky k případu týkající se České konsolidační agentury:
  - Z jakého důvodu jste podal žádost o informace týkající se pohledávek bývalé České konsolidační agentury?
  - Jakým způsobem máte v plánu naložit se získanými informacemi?
  - Jak hodnotíte proces vyřizování žádosti a oprávněnost vydaných rozhodnutí?
  - Za jaký považujete postup Ministerstva financí a Městského soudu v Praze?
  - Jste si vědom, jestli někdo před vámi o tyto informace žádal?
- II) Otázky na kvalitu infozákona:
  - Je dle Vašeho názoru InfZ v aktuálním znění efektivní?
  - Jaké změny by podle Vás vedly ke zlepšení kvality InfZ?
- III) Otázky na dřívější zkušenosti s žádostmi o informace:
  - Podával jste již dříve žádosti o informace?
  - Mohl byste zhodnotit Vaše zkušenosti?
- IV) Otázky týkající se vynaložených nákladů:
  - Jak vysoké jsou vaše dosavadní finanční náklady?
  - Máte zkušenosti s nezákonnými požadavky týkající se výše úhrady za poskytnutí informace?

Odpovědi na otázky byly zpracované a v rozhovoru jsou citovány výhradně informace získané od pana Michálka.

D)

Impulsem pro podání žádosti o informaci byl podnět od zaměstnance Ministerstva financí. V roce 2011 Česká pirátská strana pracovala na projektu Pirateleaks (v návaznosti na kauzu Wikileaks). Prostřednictvím těchto stránek lidé měli možnost zasílat anonymně různé případy, kde dochází k porušování práv ze strany státu, zejména zatajování informací. Zaměstnanec Ministerstva financí (dále jen „Ministerstvo“) zaslal seznam podnikatelů, kteří se obohatili z veřejných prostředků za doby existence České konsolidační agentury. Zakladatelé Pirateleaks, mezi nimiž je i pan Michálek, chtěli zjistit, zda jsou tyto informace věrohodné. Pan Michálek tedy podal na Ministerstvo žádost o oficiální informace týkající se pohledávek České konsolidační agentury. Po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (viz rozbor dokumentů), byl pan Michálek požádán o osobní setkání s pověřeným zaměstnancem Ministerstva, kde jednali o rozsahu poskytnutých informací. Pokud by trval na vydání původně požadovaných informací (viz rozbor dokumentů), doba potřebná pro zpracování byla odhadnuta na 2 roky. Tázaný nechtěl Ministerstvo takto zatížit, byl tedy dohodnut nový rozsah požadovaných informací. Poskytnuté mají být rozhodující smlouvy o postoupení pohledávek, kde jsou mimo jiné uvedeny nominální hodnoty (tzn. Nominální hodnota pohledávek, hodnota za jakou ji ČKA postoupila a jména subjektů v tomto schématu vystupujících).

Momentálně pan Michálek disponuje částí požadovaných informací. Zatím však nejsou zveřejněné. Do budoucna se plánuje tyto informace uveřejnit na webových stránkách www.pirati.cz. Nejprve však tyto údaje musí být převedeny do formátu open dat. Dle pana Michálka panuje ve veřejné sféře představa, že *„takovéto informace nemá společnost znát. Má znát jen výstupy, to že proběhla transformace bank, ale už nemá znát, kolik to stálo a kdo na tom vydělal“*. Cílem je tuto představu vyvrátit a umožnit každému obeznámit se s požadovanými údaji, zejména pak s tím, kam otekly stovky miliard korun z veřejných rozpočtů. Dalším důvodem je, že díky těmto informacím budou moci vzniknout nezávislé analýzy o tom, jak v České republice probíhala transformace bank.

Proces vyřizování žádosti a oprávněnosti rozhodnutí Ministerstva a Městského soudu v Praze dotazovaný hodnotí jako *„obstrukční přístup, kdy cílem tehdejšího ministra Miroslava Kalouska bylo, abychom požadované informace nedostali“*. Také je toho názoru, že Ministerstvo i Městský soud v Praze postupovali protizákonně. Ministerstvo

užívalo nezákonné důvody pro odepření informací a Městský soud rozhodoval pomalu a proces dále prodlužoval dotazy, zda žadatel trvá na podané žalobě apod. „*Ve výsledku postup institucí vypovídá o tom, že přístup k informacím není v České republice zaručen*“ Pan Michálek se zatím rozhoduje, zda podá žádost o přiznání náhrady za nemajetkovou újmu způsobenou postupem zmíněných orgánů veřejné moci⁹¹.

Na otázku, zda si je vědom, že by podával tuto žádost někdo před ním, odpověděl, že se domnívá, že je prvním.

II)

Pan Michálek za jeden z hlavních nedostatků InfZ považuje vymahatelnost práva. Z tohoto důvodu by měl vzniknout centrální úřad či informační komisař, který by dohlížel nad tím, zda a jakým způsobem úřady plní svou informační povinnost. Tento úřad by fungoval jako odvolací orgán, na který by se žadatel obracel, pokud by byl nespokojen s vyřízením žádosti. Tázaný se domnívá, že by to podstatně urychlilo přístup k informacím. Tato idea je zahrnuta v návrhu novelizace InfZ od senátora Mgr. Libora Michálka, MPA., na kterém spolupracoval i Jakubem Michálkem (shoda jmen), senát se ovšem odmítl tímto návrhem zabývat.

Za další nedostatek považuje strukturu povinně zveřejňovaných údajů. Transformace těchto údajů je také součástí zmíněného návrhu. „*Podle nás základní princip je, že převažující množství dat by mělo být zveřejňovaných proaktivně a to by odstínilo velkou část žadatelů o informace*“ Je to praktické i z ekonomického hlediska, jelikož vyřizování žádostí je nákladné a náročné na odborný aparát.

V neposlední řadě byla zmíněna otázka chybějících sankcí. Sankce obsažené v návrhu jsou například, že pokud nedojde ke zveřejnění, tak smlouva nenabyde účinnosti. („*Pan Babiš přislíbil, že tyto sankce zavede, teď se z toho ovšem vykrucuje*“). Dále také sankce za zlovolný úřední postup. „*Tady na magistrátu se nám neustále stává, že úřady vydávají nezákonná rozhodnutí, nebo poskytnou fiktivní informaci, že z dokumentu vykastrují některé části a vydávají ho za plné znění*“.

---

⁹¹ Výše náhrady se určuje dle zákona číslo 82/1998 Sb., Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem a zároveň dle stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 13.4.2011, spisové značky Cpjn 206/2010, uveřejněném pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, které vyčísluje střední částku za dobu trvání řízení ve výši 15 000 - 20 000 Kč za jeden rok, s tím že prvních 24 měsíců bude ohodnoceno částkou o polovinu nižší tj. 7 500 – 10000 Kč.

Momentálně se připravuje novela, která má zavést informační příkaz. Což v praxi znamená, že nadřízený orgán může podřízenému orgánu nařídít, aby informaci vydal. V aktuálním znění tuto pravomoc nemá. *„Dostaneme se z procesního ping pongu, kde si orgány přehazují žádost mezi sebou. Stojí to strašné peníze, čas úředníků a žadatele to neuspokojí“*

III)

Pan Michálek již podával mnoho žádostí o informace. Dle jeho zkušeností ve většině případů úřady *„mlžily, utajovaly informace, nezákonně zdržovaly proces či poskytly pouze část informace a vydávaly ji za plné znění.“* Má zkušenosti i se subjekty, které postupovaly v souladu se zákonem, ale jak dodává, jedná se o ojedinělé případy. (jako příklad uvedl vyřízení žádosti o informace od muzea Praha).

Za problémový případ uvedl dotazovaný kauzu, kdy žádal informace o platech managementu Karlovy univerzity, která mu je odmítla vydat. Následně tedy v rámci své diplomové práce na Karlovu univerzitu podal žalobu. Žádost dále rozšířil na všechny veřejné vysoké školy. Dohromady podal 26 žalob proti negativním rozhodnutím. O informace žádal před více než dvěma lety a zatím získal pouze částečné informace od 15 škol, avšak ani od jedné v rozsahu, ve kterém je požadoval. Od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy získal informace o platech rektorů, ty byly však uvedeny bez odměn (např. rektor ČZU Jiří Balík měl v roce 2013 plat 85 600 Kč). Nejvyšší správní soud vydal v roce 2014 judikát o poskytování informací o platech,⁹² z něhož vyplývá, že žalované vysoké školy budou muset požadované informace poskytnout. Pan Michálek bude úhradu nákladů řízení požadovat po osobách, která tato nezákonná rozhodnutí vydala.

IV)

*„Náklady v souvislosti s řízením o poskytnutí informací české konsolidační agentury, mi byly již od Ministerstva financí vyplaceny a činily 10808 Kč.“*⁹³ Pan Michálek požaduje, aby ministr financí tuto částku vymáhal po bývalém ministrovi financí

---

⁹²Informace o platech zaměstnanců placených z veřejných prostředků se podle § 8b InfZ zásadně poskytují, a jen zcela výjimečně je možné jejich poskytnutí odepřít na základě principu proporcionality (Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. října 2014)

⁹³ Náklady se vyčísľují paušálně podle advokátního tarifu, ten je určený vyhláškou č. 177/1996 Sb., advokátní tarif a přiznává je soud ve svém rozhodnutí.

Mirolavu Kalouskovi. Na jeho podnět Ministerstvo ovšem nereagovalo a částku nevyvádá i přesto, že má ze zákona povinnost jednat jako řádný hospodář.

Po té, co Nejvyšší správní soud rozhodl o tom, že má žadatel právo na informace, zaslalo Ministerstvo panu Michálkovi dopis, že za zpracování vyžadují úhradu 170 000 Kč. Z § 17 InfZ vyplývá, že žadatel musí být vyrozuměn před dovršením lhůty pro vydání informace o požadavku na úhradu nákladů a její výši, jinak povinný subjekt ztrácí náhradu nárok. *„Tak jsem se jim vysmál, že by se mohli seznámit se zákonem a nezkoušet na mě takový triky“*

V případě kauzy vysokých škol, mimo náhrady nákladů řízení bude pan Michálek žádat náhradu za nemajetkovou újmu, způsobenou nezákonným rozhodnutím. Odhaduje, že půjde o částku přibližně 20 000 na jeden soudní spor u jedné instituce.

4.5 Výstupy z rozhovoru

Pan Mgr. Bc. Jakub Michálek podával žádosti o informace již mnohokrát. Dle jeho zkušeností povětšinou povinné orgány zneužívaly nedostatků zákona, rozhodnutí o odepření informace stavěly na irelevantních důvodech, proces záměrně zdržovaly či požadovaly neúměrně vysokou úhradu za poskytnutí informace.

Pan Michálek proti rozhodnutí veřejných orgánů v případě žádosti o informace týkající se pohledávek České konsolidační agentury užil řádné opravné prostředky ve formě rozkladu a žaloby. Následně hájil svá práva pomocí kasační stížnosti. Soudní řízení proces vyřízení žádosti značně prodloužilo. Případ byl vyřizován 4 roky a to i přesto, že je zřejmé, že se požadované informace týkají financí z veřejných rozpočtů. Informace týkající se příjemců veřejných prostředků (za příjemce se považuje i dlužník, jehož závazek byl plně či částečně hrazen z veřejných prostředků) se dle § 8b InfZ poskytnou. Pan Michálek hodnotí postup Ministerstva i Městského soudu za nezákonný: „*Ve výsledku postup institucí vypovídá o tom, že přístup k informacím není v České republice zaručen*“.

Pan Michálek je spoluautorem návrhu novely InfZ senátora Mgr. Libora Michálka, MPA. V návrhu jsou obsaženy změny struktury poskytovaných informací. „*Podle nás základní princip je, že převažující množství dat by mělo být zveřejňovaných proaktivně a to by odstínilo velkou část žadatelů o informace*“. Novela dále obsahuje návrh systému sankcí a vznik funkce infokomisaře či úřadu, který by zaštiťoval agendu poskytování informací a fungoval jako odvolací orgán. Momentálně je projednávána novela, která má zavést tzv. Informační příkaz. Zavedením těchto opatření by se přístup k informacím značně usnadnil a vyřizování žádostí o informace zefektivnilo.

5 Zhodnocení

Cílem práce bylo zhodnotit kvalitu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Kvalita byla hodnocena dle následujících kritérií: struktura povinně zveřejňovaných informací, časová a finanční náročnost podání žádosti o informace a možnost obcházení zákona ze strany povinného subjektu.

Strukturu povinně zveřejňovaných informací autorka hodnotí jako zastaralou, neodpovídající požadavkům společnosti. Povinně zveřejňované informace obsahují řadu formálních náležitostí, nicméně prakticky využitelných informací nemnoho. Rozšíření okruhu povinně zveřejňovaných informací by odstínilo značnou část žádostí a vedlo ke snížení ekonomických a časových nákladů na poskytování informací, zajištění přístupu k informacím širší veřejnosti, vyšší transparentnost veřejné správy a snížení prostoru pro korupční jednání. Je žádoucí, aby proaktivně bylo zveřejňováno např. znění smluv, které povinné subjekty uzavírají. První kritérium hodnocení kvality zákona je naplněno jen částečně.

Druhým kritériem hodnocení jsou náklady na podání žádosti ze strany žadatele. Toto kritérium považuje autorka v teoretické rovině za adekvátně naplňující potřeby funkčního zákona. Ústní žádosti jsou ve většině případů vyřizovány na počkání, písemné pak do 14 dnů. Lhůta může být prodloužena nejvýše o 10 dní a pouze z taxativně uvedených důvodů. I ve zkoumaném případě byly zákonné lhůty pro vydání rozhodnutí naplněny. V případě jakýchkoli nákladů na zpracování požadované informace musí být žadatel upozorněn na výši požadovaného plnění. V praxi se však stává, že se povinné orgány brání poskytování informací vyžadováním neadekvátních částek za jejich poskytnutí, svá rozhodnutí staví na irelevantních důvodech, proces záměrně zdržují. Problémem je, že kvůli absenci sankcí za takovéto chování nikdo nenese odpovědnost. Žadatel je, pokud se chce domoci svého práva, nucen podat žalobu proti rozhodnutí (popřípadě kasační stížnost proti rozhodnutí soudu první instance), což proces poskytnutí informace značně prodlužuje. Problémem je, že neexistuje žádná instituce, která by dohlížela či byla zodpovědná za zveřejňování informací proaktivně ani reaktivně. Dle názoru odborné veřejnosti (např. J. Michálek, L. Michálek, O. Kužílek) by měl vzniknout centrální úřad zaštiťující agendu poskytování informací či informační komisař, který by dohlížel nad tím zda, a jakým způsobem úřady plní svou informační povinnost. Tento úřad by fungoval jako odvolací orgán, na který by se žadatel obracel, pokud by byl

nespokojen s vyřízením žádosti. Zavedení této instituce by podstatně urychlilo přístup k informacím.

Současné znění zákona umožňuje dotazovanému subjektu žádost o informace opakovaně zamítnout za použití irelevantní argumentace. Nadřízený orgán nemůže povinnému subjektu naříditi vydání informace, pouze věc vrátit k novému projednání. Tento nedostatek by měl být odstraněn zavedením tzv. Informačního příkazu, který by proces vyřízení informací také značně zefektivnil.

Posledním hodnoceným kritériem je možnost obcházení zákona ze strany povinného subjektu. Dle autorky InfZ poskytuje značný prostor pro obcházení zákona. V zákoně se nachází řada nedostatků, které otevírají prostor pro zatajování informací a obcházení znění informačního zákona. Mezi tyto nedostatky patří především absence sankcí a zmíněná neexistence informačního příkazu a instituce zaštiťující agendu poskytování informací.

Nedostatky InfZ, je možné demonstrovat na případu žádosti o informace týkající se pohledávek České konsolidační agentury podané panem Mgr. Bc. Jakubem Michálkem. Pro sanaci zmíněných pohledávek bylo užito financí z veřejných rozpočtů. Dle § 9 odst. 2 InfZ jsou informace o příjemcích veřejných rozpočtů zveřejnitelné (za příjemce se považuje i dlužník, jehož závazek byl plně či částečně hrazen z veřejných prostředků) přesto bylo možné proces prodlužovat 4 roky. Za toto nezákonné odpírání, za rozhodnutí postavená na irelevantních důvodech aj. není a nebude nikdo sankcionován.

Zkušenosti pana Michálka lze shrnout následovně: Postavení žadatele vůči orgánům veřejné moci je nerovné. Zákon umožňuje povinným subjektům proces zdržovat, svá rozhodnutí stavět na irelevantních důvodech, kvůli absenci sankcí protizákonně manipulovat s informacemi, klamat žadatele.

6 Závěr

Právo na informace je důležitým nástrojem transparentní veřejné správy a základním prvkem demokratické společnosti. Je zařazeno mezi práva politická v druhém oddílu Listiny, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Garance práva na informace je obsažena především v článku 17 Listiny.

Funguje na principu legality, což znamená, že veškerá omezení práva na informace musí mít formu zákona. Neexistuje-li důvod odepření, orgán veřejné moci je povinen informaci poskytnout. V České republice postup při zveřejňování informací upravují dva zákony. Je jím zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, účinný od 1. 1. 2000 a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, účinný od 1. 7. 1998. Prováděcí právní úprava je důležitým příslušenstvím práva na informace, což také dokazuje, že do nabytí účinnosti těchto zákonů, právo na informace existovalo jen latentně.

Hlavním cílem práce bylo zhodnotit kvalitu InfZ. Kvalita byla hodnocena pomocí následujících kritérií: struktura povinně zveřejňovaných informací, časové a finanční náklady na podání žádosti, možnost obcházení zákona ze strany povinného subjektu.

Po prostudování materiálů, rozboru nedostatků a poznatků získaných z rozhovoru s panem Mgr. Bc. Michálkem musí autorka kvalitu zákona označit za nedostatečnou. Výstupy z šetření jsou takové, že zákon v aktuálním znění umožňuje povinným subjektům proces záměrně zdržovat, svá rozhodnutí stavět na irelevantních důvodech a kvůli absenci sankcí protizákonně manipulovat s informacemi nebo klamat žadatele. Hlavními důvody pro negativní hodnocení jsou zejména neexistující systém sankcí za nezákonný postup povinných subjektů, nevyhovující struktura povinně zveřejňovaných informací, absence informačního příkazu a neexistence státem spravované instituce, která by dohlížela na naplňování podstaty InfZ. Tyto nedostatky zvýhodňují postavení veřejných orgánů oproti žadatelům a celkově značně omezují vymahatelnost práva.

InfZ byl již 14krát novelizován. Navzdory tomuto legislativnímu úsilí, se doposud nepodařilo do znění zákona zavést již dlouho diskutovaná opatření. Například systém sankcí byl součástí již původního návrhu InfZ, toto opatření však bylo v rámci legislativního procesu vypuštěno. V návrzích novel zákona je dále doporučeno rozšířit okruh povinně zveřejňovaných informací. Toto opatření by mělo působit preventivně a snižovat počty žádostí proaktivním poskytnutím informací. Doporučovanou změnou je

také založení úřadu pro svobodný přístup k informacím či funkci infokomisaře, který by agendu poskytování informací zaštitoval. Pro prosazení změn, však neexistuje zatím dostatečná vůle nebo shoda mezi parlamentními stranami. Momentálně se projednává zavedení tzv. informačního příkazu, který by při správné implementaci měl zajistit zrychlení procesu vyřizování žádostí o poskytnutí informací a omezení prostoru pro obstrukce ze strany povinných subjektů.

Výhody zmíněných opatření autorka spatřuje ve snížení ekonomických a časových nákladů na poskytování informací, zajištění přístupu k informacím širší veřejnosti, vyšší transparentnost veřejné správy a omezení prostoru pro korupční jednání. Změny vedoucí ke zlepšení vykonatelnosti InfZ z ekonomického hlediska ušetří státnímu aparátu značný finanční obnos tím, že se sníží počet přiznaných náhrad za nemajetkovou újmu, způsobenou nesprávným úředním postupem.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

1. BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu a její meze v právu ČR*. Praha: Linde Praha, a.s., 2002. ISBN 80-7201-367-X.
2. KORBEL, František a kol. *Právo na informace*. Praha: Linde Praha a.s., 2005. ISBN 80-7201-465-X
3. KUŽÍLEK, Oldřich a Michael ŽANTOVSKÝ. *Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*. Praha: Linde Praha a.s., 2002, ISBN 80-7201-318-1.
4. KUŽÍLEK, Oldřich. *Dalších 106 odpovědí na Vaše dotazy - Příručka pro občany o svobodném přístupu k informacím a otevřenosti veřejné správy*. Praha: Otevřená společnost, 2007. ISBN 80-903331-1-7.
5. MATES, Pavel. *Ochrana osobních údajů*. Praha: Karolinum, 2002, ISBN 80-246-0469-8.
6. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístupy a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
7. PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky 2. díl*. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2002. ISBN: 80-7201-391-2

Právní předpisy

8. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
9. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
10. USNESENÍ předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. [online]. [cit. 2015-03-11].
11. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
12. Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Internetové zdroje

13. Česká konsolidační agentura (ČKA). In: *Mapování* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.mapovani.cz/subjekt/ceska-konsolidacni-agentura-cka/62>
14. FRANKOVÁ, Lenka. *Přístup k informacím: Šance občanů na vymáhání informací: analýza vymahatelnosti zákona o svobodném přístupu k informacím a doporučení k jejímu zlepšení* [online]. 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://libormichalek.cz/img/static/file/oziveni_analyza_cz_03.pdf
15. FRUMAROVÁ, Kateřina. *Náhrada škody a nemajetkové újmy způsobené nezákonnou nečinností veřejné správy*. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-12web-frumarova-pdf.aspx
16. JEŽEK, Tomáš. *Česká konsolidační agentura* [online]. [cit. 2015-03-04]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Detektivove-si-posviti-na-konsolidacni-agenturu-Skryvaly-se-tam-pry-miliardove-sekery-273896>
17. *Kompletní průvodce právem na informace o životním prostředí*. In: Frank Bold [online]. 1. 1. 2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/pravo-na-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace-o-zivotnim-prostredi>
18. KORBEL, František. *K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím* [online]. 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-4-13web-korbel-pdf.aspx
19. KORBEL, František. *Svobodný přístup k informacím podle zákona č. 106/1999 Sb.: vybrané problémy* [online]. Brno, 2005. Dostupné z: <http://stary.otevrete.cz/knihovna/odborna-literatura/>. Disertační práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. JUDr. Soňa Skulová, Ph.D.
20. KUŽÍLEK, Oldřich. *Analýza zavedení sankcí v procesu přístupu k informacím podle z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (InfZ)* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/tiskovzpravy/navrhinfokomisare?s%5B%5D=anal%C3%BDza&s%5B%5D=zaveden%C3%AD&s%5B%5D=sankc%C3%AD>
21. MICHÁLEK, Jakub. *Rozklad proti rozhodnutí* [online]. 26. 3. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/o_mfcr.pdf
22. MICHÁLEK, Jakub. *Žaloba* [online]. 22. 6. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/zaloba_mfcr.pdf

23. MICHÁLEK, Jakub. *Životopis*. In: Pirátská strana [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/lide/jakub_michalek
24. MICHÁLEK, Jakub. *Povinné zveřejňování informací* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: www.pirati.cz/_media/lide/diplomka_michalek.pdf. Diplomová práce. Karlova univerzita. Vedoucí práce Mgr. František Korběl, Ph.D.
25. *Opravné prostředky proti rozhodnutí správních soudů*. In: Nejvyšší správní soud [online]. 6.1.2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Opravne-prostredky-proti-rozhodnutim-spravnich-soudu/art/496?menu=316>
26. *Rady a služby: Jak žádat o informace*. Ministerstvo vnitra ČR [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/jak-zadat-o-informace-453908.aspx>
27. *Rozhodnutí Ministerstva financí o odepření informací* [online]. 17. 3. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/rozhodnuti.pdf
28. *Rozhodnutí Ministerstva financí o rozkladu* [online]. 21. 4. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.uloz.to/xetXNWB/zamitnuti-rozkladu-kalousek-pdf>
29. *Rozsudek jménem republiky* [online]. 17. 2. 2012 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/0089_8as_1100030s.pdf
30. *Rozsudek Městského soudu v Praze* [online]. 10. 11. 2014 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/8af_51_2011_28.pdf
31. ŘEŽÁBEK, Pavel. *Konsolidační instituce a jejich historie v ČR*. In: ČNB [online]. 2007 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/...cz/.../rezabek_20071105_cep.pdf
32. *Sdělení k návrhu na vydání doplňujícího rozsudku* In: [online]. 20. 11. 2014 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/sdeleni-k-doplneni.pdf
33. *Usnesení o odmítnutí žaloby* [online]. 18. 7. 2011 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/infoz/usneseni_odmitnuti.pdf
34. *Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu*. In: Nejvyšší správní soud [online]. 20. 6. 2012 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Zaloba-proti-rozhodnuti-spravniho-organu/art/489?menu=309>

7.1 Seznam tabulek

<i>Tabulka 1- Odlišnosti právní úpravy InfZ a Zžp</i>	28
<i>Tabulka 2 – Postoupení bloků pohledávek vlastněných ČKA</i>	37